

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ
ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ**

Υπεύθυνη Ομάδας Αρχαίων Ελληνικών: ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΧΑΝΤΖΟΥΛΗ
Επιμέλεια διαγωνίσματος: ΜΙΑΤΟΣ ΣΥΡΜΟΣ

A1.

α. οί άνθρωποι

β. φιλοσοφία

A2.

1. Λάθος («ἐξ ἀρχῆς μὲν τὰ πρόχειρα τῶν ἀτόπων θαυμάσαντες»)

2. Λάθος («σχεδὸν γὰρ πάντων ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν πρὸς ῥαστώνην καὶ διαγωγὴν ἢ τοιαύτη φρόνησις ἤρξατο ζητεῖσθαι.»)

3. Σωστό («διὸ καὶ ὁ φιλόμυθος φιλόσοφος πῶς ἐστίν· ὁ γὰρ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμασίων»)

B1. Η συσχέτιση της φιλοσοφίας με την ελευθερία μόνο τυχαία ή εξωτερική δεν είναι («μόνην οὔσαν ἐλευθέραν τῶν ἐπιστημῶν»). Δεν δηλώνει απλά την απουσία σύνδεσης με την όποια χρηστικότητα. Αλλά αποτυπώνει μια βαθιά αίσθηση του φιλοσόφου, τόσο για τη συγχρονία: μόνο ένα ελεύθερο πνεύμα μπορεί να φιλοσοφήσει αληθινά, όσο και για τη διαχρονία: μόνο όταν οι Έλληνες προόδευσαν στην ελευθερία, ευδοκίμησε ο φιλοσοφικός λόγος· μάλιστα, αυτό συνέβη στην κατεξοχήν ελεύθερη πόλη, την Αθήνα. Η σύνδεση φιλοσοφίας και ελευθερίας ανάγεται στον Πλάτωνα. Γι' αυτό, άλλωστε, ο Αριστοτέλης χρησιμοποιεί την αναλογία «ὡσπερ ἄνθρωπος, φαμέν, ἐλεύθερος ὁ αὐτοῦ ἕνεκα καὶ μὴ ἄλλου ὄν, οὔτω καὶ αὐτὴν ὡς μόνην οὔσαν ἐλευθέραν τῶν ἐπιστημῶν» και παραλληλίζει τον ελεύθερο άνθρωπο που υπάρχει μόνο για τον εαυτό του και για κανέναν άλλο με τη μόνη ελεύθερη επιστήμη, τη φιλοσοφία.

B2.

1. Σωστό

2. Λάθος

3. Σωστό
4. Σωστό
5. Λάθος

B3α.

Οι καταστροφές δεν γίνονται μάθημα για την κυβέρνηση, παρά μόνο πάθημα για την κοινωνία.

Ο τρόπος που ενεργεί, που συμπεριφέρεται κάποιος στο πλαίσιο των κανόνων της κοινωνίας και της ηθικής καταδεικνύει τη διαγωγή του.

B3β.

εισιτήριο - προϊόντες

κειμήλιο - σύγκειται

ραθυμία- ραστώνη

άχρηστος - χρήσεως

καταδίωξη- ἐδίωκον

ανιστόρητος - εἰδέναι

B4. Τόσο ο Αριστοτέλης όσο και ο Πόππερ συνδέουν τη φιλοσοφία με την ανάγκη του ανθρώπου να κατανοήσει τον κόσμο. Συγκεκριμένα, ο Αριστοτέλης θεωρεί ότι η φιλοσοφία υπάρχει μόνο για τον εαυτό της και στοχεύει αποκλειστικά στην ακριβή γνώση. Γι' αυτό και χρησιμοποιεί το ρήμα «ἐπίσταμαι», που σημαίνει «γνωρίζω καλά», «γνωρίζω με βεβαιότητα». Κατά τον Αριστοτέλη, η επιστήμη συνδέεται άμεσα με τη λογική λειτουργία του ανθρώπου: Η επιστήμη υπερβαίνει την απλή εμπειρική μάθηση αλλά και τη γνώση μιας τέχνης. Αποτελεί σύνολο τεκμηριωμένων γνώσεων σε συγκεκριμένο και διακριτό τομέα της γνώσης. Έτσι ο Αριστοτέλης συνδέει άμεσα τη φιλοσοφική δραστηριότητα με την αναζήτηση της αλήθειας και γι' αυτόν η φιλοσοφία αποσκοπεί στην καθαρή γνώση και όχι στη χρησιμότητα («διὰ τὸ φεύγειν τὴν ἄγνοιαν ἐφιλοσόφησαν, φανερόν ὅτι διὰ τὸ εἰδέναι τὸ ἐπίστασθαι ἐδίωκον καὶ οὐ χρήσεώς τινος ἔνεκεν»). Αντίστοιχα ο Πόππερ θεωρεί ότι όλοι οι σκεπτόμενοι άνθρωποι αγωνιούν να κατανοήσουν τον κόσμο στον οποίο ζουν και να απαντήσουν στα μεγάλα ερωτήματα της ζωής. Συνδέει την επιστήμη με την ανάγκη του ανθρώπου να εξηγήσει τον κόσμο και να τον ερμηνεύσει. Επίσης, ταυτίζοντας τους στόχους της φιλοσοφίας με αυτούς της επιστήμης πιστεύει ότι και οι δύο στοχεύουν να συνεισφέρουν στη

γνώση μας για τον κόσμο. («Πιστεύω πως κάθε επιστήμη είναι κοσμολογία και, για μένα, το ενδιαφέρον της φιλοσοφίας –όπως και της επιστήμης– έγκειται αποκλειστικά στην τολμηρή της προσπάθεια να συνεισφέρει στη γνώση μας για τον κόσμο»).

Γ1. Τον όγδοο χρόνο μετά από αυτά, αφού ο μεγαλύτερος από τα δύο αγόρια εξετάστηκε και γράφτηκε στον κατάλογο των εφήβων, αφού τους κάλεσε ο Διογείτονας, τους είπε ότι ο πατέρας τους άφησε σε αυτούς είκοσι αργυρές μνες και τριάντα στατήρες. «Εγώ έως τώρα έχω ξοδέψει αρκετή από τη δική μου περιουσία για τη δική σας ανατροφή. Όσον καιρό είχα [χρήματα], δε με ενδιέφερε καθόλου. Τώρα, όμως, είμαι και ο ίδιος άπορος. Εσύ λοιπόν, αφού έχεις υποβληθεί ήδη στη διαδικασία της δοκιμασίας και ενηλικιώθηκες, σκέψου πλέον μόνος σου από πού θα εξασφαλίσεις τα αναγκαία (για να ζήσεις).»

Γ2. Στο απόσπασμα περιγράφεται με σαφήνεια η αντίδραση των αγοριών, όταν ο Διογείτονας τους είπε ότι αδυνατεί πλέον να τα συντηρεί. Συγκεκριμένα, τα αγόρια, μόλις άκουσαν αυτά τα λόγια συγκλονίστηκαν, άρχισαν να κλαίνε και έτρεξαν στη μητέρα τους («Ταῦτ' ἀκούσαντες ἐκπεπληγμένοι ... πρὸς τὴν μητέρα»). Γενικότερα ήταν σε τραγική κατάσταση («οἰκτρῶς ὑπὸ τοῦ πάθους διακειμένοι»), αφού ένιωθαν αβοήθητα, ενώ δε σταματούσαν να κλαίνε θεωρώντας ότι είχαν αδικηθεί από τον Διογείτονα. Ζητούσαν άμεση βοήθεια, για να αντιμετωπίσουν την οικτρή κατάσταση στην οποία είχαν περιέλθει («καὶ ἀθλίως ἐκπεπτωκότες, κλάοντες ... σφῶν αὐτῶν»), αφού μετά από αυτές τις εξελίξεις είχαν ουσιαστικά καταλήξει να είναι πάμφτωχα, επειδή τους είχε φερθεί τόσο σκληρά ο Διογείτονας.

Γ3α. εἰπέ - καταλιπεῖν - ἐδοκιμάσθη - ἐλέγομεν - ἔσεσθαι

Γ3β. τροφαί - ἐπιτηδεῖοις - τοῦτο - ὑμῖν - σφίσιν

Γ4α.

τοῦ πρεσβυτέρου : υποκείμενο της μετοχής δοκιμασθέντος.

αὐτοῖς : ἔμμεσο αντικείμενο στο ρήμα καταλίποι.

ἀνήρ : κατηγορούμενο στο υποκείμενο σὺ μέσω του ρήματος γεγένησαι

ἐπιτήδεια : αντικείμενο στο ρήμα ἔξεις

πρὸς τὴν μητέρα: εμπρόθετος προσδιορισμός της κίνησης/κατεύθυνσης σε πρόσωπο στο ρήμα ᾤχοντο

Γ4β. ότι καταλίποι αυτοῖς ὁ πατήρ εἴκοσι μνᾶς ἀργυρίου καὶ τριάκοντα στατήρας: Δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση που εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο «ὅτι», γιατί δηλώνει αντικειμενική κρίση, και εκφέρεται με ευκτική πλαγίου λόγου («καταλίποι»), γιατί δηλώνει υποκειμενικό και αβέβαιο γεγονός, μετά από ρήμα ιστορικού χρόνου (εἶπε). Συντακτικά λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα «εἶπε» της κύριας πρότασης.

ΑΡΕΙΤΟΛΜΟ

Δάφνη - Αγ. Δημήτριος